

Hembygd 2.0 - hitta berättelsen Rapport till VGR 2020

Inmatad text - rapporten lämnas via webbformulär.

Kortfattad projektredovisning

Projektet Hembygd 2.0 - hitta berättelsen har under två år arbetat tillsammans med utvalda hembygdsföreningar inom Bohusläns hembygdsförbund för att utveckla en projektmetod där äldre och yngre möts över generationsgränserna för att gemensamt lära och skapa korta filmer på tema lokalt berättande och kulturarv.

Projektets syfte är att - med en tro på den filmskapande processens möjlighet att stimulera till kunskapssökande och reflektion och på filmspråkets särskilda förmedlingskraft - skapa förutsättningar för nya möten, som kan leda till ny kunskap, väcka intresse för närmiljön och öka förståelse och öppenhet mellan åldersgrupper i civilsamhället.

Projektet har tillsammans med 6 olika kulturarvsföreningar etablerat 4 lokala pilotprojekt inom vilka föreningarna erbjudits utbildning (workshops) i filmberättande och filmskapande. Föreningarna har fått vägledning, inspiration och verktyg för att genomföra pilotprojekten och själva ansvarat för att bjuda in medlemmar samt barn och unga att delta i en lokalt arrangerad filmkurs som utformats och letts av projektets projektledare/filmpedagoger. Under filmkursen har deltagarna lärt sig metoder för att skapa filmer ihop på tema lokalt berättande och kulturarv. Målet för varje enskilt projekt har varit att bevara och tillgängliggöra de lokala berättelserna och har avslutats med lokala filmvisningar. Filmerna har laddats upp till projektets Youtubekanal och delats genom projektets hemsida. Filmerna har också visats vid andra tillfällen som tex vid Bokmässan, Aftonstjärnans dokumentärfestival, i samband med årsmöten, konferenser och seminar. Alla färdiga filmer har också visats på stor filmduk vid en offentlig filmvisning i samband med avslutningsseminariet på Bohusläns museum.

Hur har projektets Syfte och idé genomförts?

Genom att erbjuda lokala filmkurser med fokus på åldersdiversifierad grupp sammansättning har en gemensam lärsituation etablerats där unga och gamla utmanats att både dela med sig av sina berättelser, lyssna på andras och sedan samarbeta för att gestalta dessa i film. Genom att de fått lära tillsammans i en studiecirkelform där de uppmuntrats att prova på, öva sig, visa för varandra och själva ge varandra positiv och negativ feedback har de fått möjlighet att upptäcka sin egen och andras kompetens. De yngre behärskar den digitala tekniken och är orädda för det visuella mediet, de äldre har känsla för struktur eller sitter på berättelser och kan styra upp. Vi (kursledare och filmpedagoger) har genom kursen uppmuntrat samarbeten, nyfikenhet och personlig gestaltning och bejaka det personliga bildvalet och uttrycket samtidigt som vi diskuterat kvalitet och kommunikation. Hur förmedla historien så att den blir förståelig för andra och inte bara ett memorandum för en själv eller de insatta. Vi har också förmedlat hållningar till hur man hanterar foton och dokumentation av levande och avlidna, copyright och källhänvisningar och kreditering av redan producerade verk (ljud, bild, foto, film). Att skapa film där innehållet och de som skapat filmen kan sparas.

Beskriv projektets regionala resultat och effekter

På fyra olika orter har bildarkiv och hembygdsföreningar lärt filmberättande, filmskapande och provat på generationsmöten där man producerat över 25 färdiga kort dokumentärer och åtskilliga kortare filmklipp såsom mikrofilmer, intervjuer mm.

Pilotprojekten har fått ringverkningar: I Hjärtum har filmkursen delvis lett till ett nystartat Leaderprojekt där man kommer att arbeta med story walks och lokalt berättande. I Öckerö kommun har det - främst på Björkö där kursen hölls, lett till ett ökat samarbete med den yngre generationen och med det lokala föreningsnätverket. I Hamburgsunds Bildarkiv har det ökat intresset för digital spridning och kommunikation och filmerna används under bildarkivets medlemskvällar.

Metoden tillgängliggörs löpande genom Bohusläns hembygdsförbund och Sveriges Hembygdsförbund samt genom samarbete med Prisma Västra Götaland där man kommer att använda sig av filmkurser för att få in mer material och framförallt filmberättelser till webbplattformen prismavg.se. Planer finns även på att erbjuda workshops i enlighet metoden genom Kulturkatalogen i Väst

Information om projektet har nått ut i regionen genom deltagande i FINIRANS 2017 Digikult 2017 och 2018 och på Bokmässan 2018,2019. Information om projektet har också spridits genom föredrag på konferenser och seminar inom Skånes hembygdsförbund: Barn och ungas hembygd samt Kontexts slutseminar.

Hembygd 2.0 godkändes 2018 som [Kulturarvsårsprojekt](#) under EU's kulturarvsår.

Beskriv hur de aktiviteter som planerades har genomförts

Startseminarium 20 mars 2018

För att starta upp projektet, komma ut med information till och få kontakt med intresserade föreningar arrangerades ett eftermiddagsseminar kombinerat med en Filmåfton för redan anmälda pilotföreningar och övriga intresserade. Inbjudan gick ut brett till alla kulturarvs föreningar i Bohusläns och Göteborgs hembygdsförbund, till föreningsarkiv, skolor och bibliotek, kultursamordnare, museum, Folkets hus föreningar och Kulturhus samt filmpedagoger i regionen. Även aktörer som Kultur i Väst, Innovatum, VRegion kultur, Vuxenskolan, Västarvet, Sveriges hembygdsförbund, Göteborgs universitet (Akademin Valand, Inst för, Kulturvetenskap)

Deltagarna fick ta del av bakgrundsinformation, inspiration och prova på ett moment i filmkursen - Mikrofilm. Under kvällens filmvisning visades också filmer från det skapande skola projekt som genomförts inom projektets förstudiefas.

Av ca 250 inbjudna deltog ca 53. Startseminariet utgjorde sedan basen för att knyta an föreningar till projektet.

Filmpedagogworkshopar Vår och höst 2018

För att utveckla en metodik och kursmaterial och för att överföra inhämtad kunskap

(StoryCenter) genomfördes två filmpedagogworkshopar samt flera möten med filmpedagoger och med projektledare. Arbeta med att förbereda inför filmworkshoparna har även skett via telefon och mejl och Google Drive har använts som plattform för samarbete kring handledningsmaterial och presentationer.

Filmpedagogiskt stöd och fortbildning 2017-2019

Projektet har varit föremål för akademiska studier vid Akademin Valand Film. I en inledningsfas kontaktades Linda Sternö universitetslektor i filmisk gestaltning vid Akademin Valand film och Mats Jönsson, professor i filmvetenskap vid Institutionen för kulturvetenskaper för att undersöka om någon kunde tänka sig att följa/beforska projektet. Kontakten ledde till att båda blev involverade i projektet och projektledare Ingrid Lindberg genomförde sin masterutbildning med fokus på att utveckla *filmcuratoriell disciplin* inom ett eget projekt. Ingrid skrev en examenstext och essän: *Med Film som Kulturharv* - om film ...som båda omhandlar arbetet projekt Hembygd 2.0 - hitta berättelsen. Kontakt etablerades med ledarna för StoryCenter i Berkeley, USA där Ingrid genomgick en kurs i filmhandledning enligt den pedagogik inom digital storytelling som de bedrivit sedan de var med och myntade själva begreppet under tidigt 90-tal-.

Planering pilotprojekt Höst 2018

Efter att ha bestämt vilka föreningar/orter som skulle få vara med i projektet påbörjades arbete med att förbereda de som kallas pilotföreningar för uppgiften att stå värd för ett filmprojekt enligt Hembygd 2.0 - metoden. Genom planeringsmöten och samtal vägledades de i arbetet med att bjuda in deltagare i alla åldrar till en filmkurs som skulle ha som mål att skapa och visa film på tema lokalt berättande och generationsmöten.

Filmworkshopar Jan - Maj 2019

I samtliga pilotprojekt genomfördes en serie med 4-5 workshopar på plats i hembygdsföreningens/bildarkivet egna lokaler, där äldre och yngre arbetade i team och fick lära sig intervjuteknik, berättarteknik, redigeringsteknik och manusskrivande. Med hjälp av olika övningar som stöd skulle de sedan som avslutning försöka genomföra en kortdokumentär per team om ett ämne eller en berättelse som låg dem nära. Det var alltid två filmpedagoger som reste ut till de olika orterna och höll i undervisningen. Pilotföreningarna stod för lokal, fika och teknik samt ansvar för att bjuda in och kalla deltagarna. Målet var 50-50 äldre yngre. Detta uppnåddes i två av pilotprojekten. Alla deltagare fick arbeta med egen mobiltelefon eller Ipad. Imovie användes som redigeringsverktyg. Youtube för att dela och visa filmerna. Under sista träffen genomfördes en muntlig utvärdering med hjälp av en metod som heter Handen. Här fick alla skriva ned och sedan berätta vad de tyckte. Det som sades spelades in och sammanställdes.

Totalt genomfördes 18 workshopar a 3-4 timmar

Sex Föreningar deltog i fyra olika pilotprojekt/platser:

1. Hamburgsunds bildarkiv
2. Björlanda-Torslanda hembygdsförening
3. Hjärtum hembygdsförening
4. Öckerö föreningsnätverk:
  - Hönö hembygdsförening
  - Källö Knippla hembygdsförening
  - Björkö hembygdsförening

Lite siffror:

Medverkande TOTALT	55	inkl pedagoger m.fl
Deltagare totalt	50	
Fullföljande	38	som skapade filmer
Anmälda som deltog 1-2 ggr	12	

Åldersfördelning: 12 <25 år >25 år 26

Antal filmklipp totalt: 110 varav 65 offentliga

Antal färdiga filmberättelser: 59

Antal färdiga kortdokumentärer: 19

Filmvisningar

En målsättning för varje enskilt pilotprojekt var att de efter filmkursens slut skulle arrangera en filmvisning lokalt och dela med sig av sina filmberättelser. Detta för att arbetet skulle präglas av en känsla för en eventuell publik men också för att väcka kopplade eller helt nya minnen och berättelser till liv. Film pedagoger eller projektledare närvarade vid alla filmvisningar och informerade om projektet - i övrigt var detta pilotföreningens afton.

Pilotprojekt och filmvisning (länkar till blogginlägg)

[Hamburgsund](#) (1): Filmvisning i Hamburgsunds folkets hus den 23 maj

[Öckerö](#)(2): Filmvisning under Västerhavsveckan 3 aug 2019

[Hjärtum](#)(3): Filmvisning i församlingshemmet 7 oktober

[Torslanda](#) (4): Filmvisning under höstmötet den 28 oktober

Avslutningsseminarium 22 nov 2019

Under avslutningsseminariet på Bohusläns museum presenterades det arbetssätt som projektet använt sig av och som vi tror kan stimulera både filmskapande och generationsmöten. Maja Hagerman, journalist, författare och filmare, inledde seminariet som var en sammanfattning av projektet där också de medverkande berättade om sin upplevelse. Det innehöll också flera inslag med andra inspirerande exempel på hur film kan förmedla historia, kulturarv och bli en brygga mellan generationer från projekt som: Hur hamnade vi här? (Göteborg Stadsmuseum), KONTEXT - så får vi tingen att tala (Skånes hembygdsförbund, Skaraborgshistorier (Arvsfondsprojekt i Skaraborg: Affektfilm och Studiefremjandet); Histro, Staden Nya Lödöse m.fl. (Bohusläns museum) och Prisma Västra Götaland. [Se Inbjudan och program här](#) (5)

Under kvällen visades sedan alla kortdokumentärer (avslutningsfilmerna) från pilotprojekten på stor duk och inför en fullsatt Hörsal. Dessa kortdokumentärer är bara ett urval av alla filmer som gjordes under workshoparna (totalt 25 filmklipp) och är de medverkandes bidrag till den framtida digitala filmskatten av personliga berättelser.

Presentationer

Projektet, dess metod och resultat har presenterats och filmer har visats vid följande tillfällen:

- Årsmöte Bohusläns hembygdsförbund 2018,
- Startseminarium och Filmvisning Bohusläns museum
- Under Mikrofilmworkshopar Torslanda, Hamburgsund
- Bokmässan 2018
- StoryCenter - Presentation under utbildning
- Akademin Valand - Presentation under Film Curator seminariet "Curate before its too late" en del av Valands årliga arrangemang under Göteborg Filmfestival 2019
- Barn och Ungas hembygd - Presentation vid konferensen
- Kontext slutseminarium - Presentation vid seminariet
- Aftonstjärnans Dokumentär & kortfilmsfestival 2019 - Presentation och Filmvisning
- Västerhavsveckan - Filmvisning
- Bokmässan 2019
- Samverkansdag Prisma - Presentation

Marknadsföring

Hemsidan hembygd20.se (6) har sedan projektet startat fungerat som en öppen redovisning av projektet med projektbeskrivning, kontaktinformation, ansökningar och bakgrundsmaterial samt löpande dokumentation av alla aktiviteter i bloggen [Händelser](#) (7). [Pilotprojekten](#) (8) har där sina egna sidor och filmer har laddats upp till projektets [Youtubekanal](#) (9) - *Hembygd 2.0 hitta berättelsen*. Hösten 2019 fick projektet även en egen [Facebooksida](#) (10). Här har filmerna delats under hela december 2019 i form av en julkalender.

Pilotprojektet som pågick i Hamburgsunds bildarkiv har också använt sig av Facebooksidan *Samhället berättar 2.0*.

Flera [Nyhetsbrev](#) (11) har skickats ut med Mail Chimp - detta nyhetsbrev kan man prenumerera på via hemsidan

En Broschyr har funnits och uppdaterats under hela projektet.

Flera artiklar i *Bohusarvet* och Sveriges hembygdsförbunds *Bygd och Natur*

Artikel i Vuxenskolans Nyhetsbrev och medverkan som lucka i deras Julkalender

Prisma har tagit upp några av filmerna som egna "berättelser" - som de också delat i sin julkalender.

Projektet marknadsförs av Bohusläns hembygdsförbund genom deras kanaler, forum och nätverk. Flera artiklar har beskrivit projektet i tidningen *Bohusarvet*

Har ni lyckats att nå ut till de planerade målgrupperna?

Ja

Beskriv på vilket sätt ni bidrar till att gynna nyskapande

Genom att ge människor som inte normalt sett har tillgång till verktyg eller kunskap för att kunna utforska och berätta sin historia och unga möjlighet att delta genom sin förmåga att gestalta och berätta med rörlig bild öppnar metoden upp för ett nytt sätt att mötas och gestalta berättelser med hjälp av film. Metoden ger både unga och äldre verktyg att starta ett eget sökande och frihet att leta egna uttryck. Detta kan på sikt bidra till ett vakert nyktert sätt att använda filmmediet bla. som ett hjälpmedel till egen "forskning".

Beskriv hur ni arbetat med att vidga deltagandet - motverka diskriminering, jämställdhet, interkulturalitet, minoriteter, barn/unga, civilsamhälle

Vi har arbetat med filmpedagogiska insatser för att vidga deltagandet när det gäller vilka som kan vara med och definiera kulturarvet - med tonvikt på det immateriella: berättelserna och vilka som är med och definierar vad som förmedlas i de digitala kanalerna. Vårt arbete handlar om att utmana ojämlikheter mellan åldersgrupper i förhållande till teknisk kunskap tillgång och förståelse för hur de fungerar å ena sidan och en annan typ av förståelse och kunskap i förhållande till det som rör rötterna och känsla av tillhörighet. Vems är de lokala berättelserna och minnena kopplade till en trakt? Hur kan man dela på arbetet med att gestalta och återberätta dem. I den filmpedagogiska situationen har vi försökt att skapa en atmosfär av att alla är vuxna uppgiften att berätta, att alla berättelser är viktiga och unika och att det bara är fråga om att lära sig hantverksmässiga metoder och att samarbete. Alla oavsett ålder eller härkomst, från den lokala orten eller inflyttad har en historia att berätta och en kompetens att bidra med i arbetet med att bevara historierna som knyter oss samman.

Barn och unga har särskilt uppmuntrats att delta - men på samma premisser som de äldre och vice versa. Målet har varit att lära och växa tillsammans som grupp.

Beskriv hur ni arbetat med internationaliseringen

Genom att etablera kontakt med StoryCenter och lära av deras metoder samt genom att projektet varit föremål för akademiskt skrivande (Valand film) har vi kunnat kopplat metoden till en internationell miljö inom fältet Cultural Heritage and Interpretation/Storytelling.

Genom att använda oss av en etablerad kanal som Youtube ger vi inte bara övriga landet men också den internationella världen tillgång till bilderna och historierna. Här återstår ett arbete med översättning av filmerna - något som inte kunnat rymmas inom projektet och som delvis vilar på de enskilda filmskaparna, deras motivation och ambition.

Hembygd 2.0 godkändes också som [Kulturarvsårsprojekt](#) 2018 (12) och blev därigenom en del i det Europeiska Kulturarvsåret och kopplat till det europeiska nätverket.

Sammanfattat av: Ingrid Lindberg 2020-02-23

Siffror inom parentes har följande länkar:

1. <https://hembygd20.se/filmvisning-folkets-hus-i-hamburgsund/>
2. <https://hembygd20.se/filmvisning-pa-bjorko-under-vasterhavsveckan/>
3. <https://hembygd20.se/filmvisning-i-hjartum/>
4. <https://hembygd20.se/filmvisning-i-torslanda/>
5. <https://hembygd20.se/wp-content/uploads/2019/10/Inbjudan-Seminar-Filmafton-22-nov-Hembygd20.pdf>
6. <https://hembygd20.se/>
7. <https://hembygd20.se/input/>
8. <https://hembygd20.se/pilotprojekt-2018-2019/>
9. https://www.youtube.com/channel/UC9Aokd_nw2FiPfgJs3YTPGA/featured
10. <https://www.facebook.com/Hembygd-20-hitta-ber%C3%A4ttelsen-102235994543885/>
11. <https://us15.campaign-archive.com/?u=8f6ec26a0b9de3d70c58290b7&id=05a28fe119>
12. <https://www.raa.se/evenemang-och-upplevelser/vara-andra-seminarier-och-konferenser/europaaret-for-kulturarv-2018/medverkande-aktiviteter-i-europaaret-for-kulturarv/>